

La soledat de les famílies: discapacitat i pandèmia.

Experiència de dos grups familiars online amb infants de 4 i 5 anys amb diagnòstic de TEA.

Acosta Garcia Silvia, Ibàñez Salvador Olga, Ferret Piñol Teresa, López Fraile Pilar
CSMIJ Tarragona, Institut Pere Mata.
Contacte: acostas@peremata.com

Resultats

Introducció

Aquest treball tracta sobre l'experiència de dos grups de mares i pares amb nens TEA, grups diferenciats segons el grau d'afectació psicopatològica dels nens i que han estat realitzats paral·lelament al CSMIJ de Tarragona en un context de postconfinament i pandèmia.

Objectiu

L'objectiu d'aquests grups és poder ajudar a comprendre les dificultats de criança d'uns nens recentment diagnosticats de TEA, per tal de poder identificar i contenir les diferents emocions, sentiments i sensacions que sorgeixen en aquesta tasca. En aquest treball es pretén mostrar algunes diferències identificades entre els dos grups.

Metodologia

Els grups psicoeducatius realitzats són d'orientació psicodinàmica, dirigits a mares i pares d'infants entre 4 i 5 anys afectats de TEA. Cada un d'aquests grups està compost per 6-8 famílies, tenen una durada de 8 sessions i temporalment són realitzats en format online.

Per tal de facilitar la dinàmica dels grups es van crear uns xats de whatsapp amb l'objectiu de compartir amb les famílies l'enllaç per accedir a la vídeoconferència així com altres materials d'interès. El funcionament d'aquests xats tenia limitada la intervenció dels pares per tal d'evitar que es poguessin compartir continguts no addients.

El grup compta amb dues terapeutes. Els continguts de les sessions es van adaptar al format online. Les temàtiques que es proposen abordar en cada sessió estan prèviament plantificades, tot i que les terapeutes afavoreixen seguir els interessos, inquietuds i possibilitats de les famílies.

Per realitzar aquest treball descriptiu que aquí presentem, s'ha analitzat el material enregistrat de les sessions. Aquestes van ser supervisades quinzenalment, permetent-nos fer una reflexió i elaboració dels continguts i la dinàmica grupal.

Al llarg del desenvolupament de les sessions, els participants experimenten emocions, sentiments i vivències molt intenses en relació a un moment vital de dol. Es tracta de famílies que han finalitzat el seu tractament als centres de desenvolupament i atenció precoç i que traspassen al CSMIJ amb molts temors i incerteses respecte al futur.

Malgrat tots tenen un diagnòstic recent, realitzat a CDIAP, i han patit les mateixes condicions de restricció, degut a la situació de confinament i pandèmia a causa de la COVID-19, aquesta situació sembla haver influït de diferent manera en els dos grups.

Una de les coses que creiem interessants destacar és el fet que les famílies del grup amb nens amb major grau d'afectació, semblen tenir més necessitat, una major disposició i més pressa per abordar temes molt profunds i dolorosos. En aquest sentit, ben aviat apareixen temàtiques en relació a les greus afectacions dels propis nens o l'angoixa pel futur, així com en relació a les repercussions que es generen en les seves vides: manca de temps, dificultats en la conciliació familiar, recursos i suports poc adaptats a les seves realitats, etc.

Un altre aspecte a destacar és la constatació de que l'experiència de confinament ha estat més traumàtica en el grup amb infants més afectats, on els sentiments de desesper, la desesperança, el desemparament i la incomprensió han estat emocions molt perseverants.

Aquestes vivències i emocions tan intenses podrien tenir a veure amb el sentiment de solitud que algunes famílies han experimentat en les funcions de criança durant el confinament. Un confinament obligadament marcat per l'aïllament i la manca d'uns suports i pilars tan importants i imprescindibles en el desenvolupament dels infants com l'escola, la família extensa o la xarxa social.

Conclusions

Una de les emocions compartides en aquests dos grups és la solitud que expressen aquests pares. Solitud que al nostre entendre està relacionada amb la criança d'uns infants amb greus dificultats i que s'ha vist agreujada per la situació d'aïllament que ha comportat el confinament i la pandèmia.

En el grup de famílies d'infants menys afectats s'aprecien més signes d'esperança i una tendència a percebre la situació com una oportunitat i "un parèntesi" que els ha permès compartir més temps amb els seus fills, poder-los conèixer millor i aprendre a identificar les seves particularitats i la necessitat d'ajustar-se a ells.

Bibliografia

- Alvarez, A. (1992). *Livecompany. Psychoanalytic Psychotherapy with Autistic, Borderline, Deprived and Abuse Children*. London: Routledge.
- Alvarez, A. (2004). A propósito del elemento de déficit en niños con autismo: Psicoterapia basada en el Psicoanálisis y factores de desarrollo.
- Brun, JM. Y Villanueva, R. (2004). *Los niños con autismo: experiencias y experiencias*. Valencia: Promolibro.
- Bowlby, J. (1982). *Los cuidados maternos y la salud mental*. Buenos Aires: Humanitas.
- Coromines, J., et al. (1991). *Psicopatología arcaica i Desenvolupament. Assaig psicoanalític*. Barcelona: Paidós Ibérica.
- Ferret, T. (2009). De la bidimensionalitat a la tridimensionalitat. *Revista catalana de Psicoanàlisi*, Vol. 26 (2).
- Gerhardt, S. (2008). *El amor maternal. La influencia del afecto en el desarrollo mental y emocional del bebé*. Barcelona: Albesa.
- Ibáñez, O. y Martínez, D. (2013). *Compartir y Transformar. Una experiencia grupal de padres con hijos con trastorno mental grave*. Tarragona: Bubok Publishing.
- Larban, J. (2010). *Ser cuidador; el ejercicio de cuidar. Cuadernos de Psiquiatría y Psicoterapia del Niño y del Adolescente*. Vol. 50.
- Meltzer, D. i Harris, M. (1989). *El paper educatiu de la família*. Barcelona: Espacs.
- Pedreira Massa, J.L. (2021). *Dilemes actuals en l'Autisme Infantil*. Eipea, Escoltant i pensant els autismes.